

Državni izpitni center

P 1 2 1 A 1 0 3 1 3

TAVASZI VIZSGAIDŐSZAK

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

ÉRTÉKELÉSI ÚTMUTATÓ

2012. június 4., hétfő

SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA

1. feladatlap

FELADAT	MEGOLDÁS	PONTSZÁM
1.	interneten/világhálón kép/fotó/fénykép	1 1
2.	a) publicisztikai b) C	1 1
3.	a) Pl.: Igen, mert figyelemfelkeltő <i>vagy</i> témamegjelölő. <i>Vagy ugyanez másképpen.</i>	1
	b) Válgjon a kerékpár/a kerékpározás igazi szenvedélyünkké. <i>Vagy ugyanez másképpen.</i>	1
	c) Az első mondat tényfeltárás (elkényelmesedtünk, falhoz állítottuk a kerékpárunkat), az utolsó mondat a kerékpározás legfontosabb hozadékára mutat rá (feltöltődünk, a világ is más képet mutat) <i>vagy</i> ellentét, illetve a két tartalom összehasonlítása. <i>Vagy más megfelelő.</i>	2
4.	A bringázás remek alkalom arra, hogy együtt legyen a család. És végül ne feledjük, az utcán, az utakon mindig lesz olyan bringás, aki kedvesen ránk mosolyog. <i>Minden helyes mondatért 1 pont jár.</i>	2
5.	4. és 5. rész <i>A két rész megnevezéséért jár az 1 pont.</i>	1
	Közös családi program. <i>Vagy ugyanez másképpen.</i>	1
6.	H, H, I	3
7.	ellentétes	1
	tehát	1
8.	a) szokásunkká válik <i>Vagy más megfelelő.</i>	1
	b) hatalmas energiabedobással	1
9.	Minden kezdet nehéz. csiga, nyúl	1 1
	<i>A két beírt állatnévéért jár az 1 pont.</i>	
10.	a) bringa, bicikli, drótszamar, kétkerekű <i>Vagy más megfelelő. Minden 2 jó megoldás 1 pont.</i>	2
	b) pattanjunk nyeregbe	1
	guruljunk ... két keréken/a munkahelyünkre/munkába	1
11.	Pl. ..., az jól bírja a sportolást, az erőfeszítést. <i>Vagy más megfelelő.</i>	1
	Pl. ..., aki minden megtesz a célja eléréséért. <i>Vagy más megfelelő.</i>	1
12.	a) B, E	2
	b) divatosak	1
13.	T K J R Alap / os / abb / an <i>Minden 2 jó megoldás 1 pont.</i>	2
14.	a) divattervezők	1
	b) divathullám	1

15.	alakítják, ige ötletesen, módhatározó főnév, birtokos jelző <i>Minden jó megoldás 1 pont.</i>	2 2 2
16.	Újabban esőben is hordható anyagokkal kísérleteznek. Itt az ideje (annak), hogy újra elővegyük a drótszamarat. <i>A helyes átalakítás 1-1 pont, a korrekt helyesírás 1 pont.</i>	3
17.	élet be közlekedés ben tömegközlekedés sel	1 1 1
18.	mondta Állításában... A helytelen javításokért 0 pontig pontlevonás jár.	1 1
19.	Tartalom: a műfaji követelményeknek megfelelően alkotja meg a történetet, megfelelő címet ad Stílus: a szövegtípusnak való megfelelés (szókincs, arányosság, világos fogalmazás) Nyelvhelyesség: pontos, világos fogalmazás, a köznyelvi normatív formák használata, a helyesírási szabályok követése Szerkezet: a szerkezeti követelményeknek való megfelelés, helyes, logikus szövegszerkesztés. Terjedelem: kb. 120 szó; 10%-kal rövidebb szöveg esetében a terjedelemért nem adható pont.	5 2 3 1 1

2. feladatlap

A) Az irányított irodalmi fogalmazás értékelése

A dolgozat témája: Karátson Gábor Újság, tévé, rádió c. novellájának részlete

A jelölt a dolgozatában a szempontoknak megfelelően megpróbálja elvégezni az alábbiakban leírtakat.

Ismerteti a szövegrészlet témáját: **2 pont (ismeret és megértés).**

0 pont: Nem vagy rosszul ismerteti a témát.

1 pont: Felszínesen ismerteti a témát, ill. a részlet tartalmát ismerteti.

2 pont: Jól, lényegre törően ismerteti a témát.

Pl.: Az író egy család története révén mutat rá a televízió általános térhódítására a múlt században, és megfogalmazza, hogyan hat ki a tévékészülék megléte, ill. hiánya a család életére.

Vagy ugyanez másképpen.

Ismerteti az írói elbeszélésmódot: **2 pont (ismeret és megértés).**

0 pont: Nem, ill. rosszul ismerteti az írói elbeszélésmódot.

1 pont: Felszínesen, ill. csak részben jól ismerteti az írói elbeszélésmódot.

2 pont: Jól, lényegre törően ismerteti az írói elbeszélésmódot.

Pl.: Az elbeszélő egyes szám első személyben, a beszélt nyelv fordulatait alkalmazva mondja el a történeteket. Az író szereplőit tetteik elbeszélésével mutatja be.

Vagy ugyanez másképpen.

Megfogalmazza, miért nem volt a családnak tévéje: **2 pont (alkalmazás és elemzés).**

0 pont: Nem vagy rosszul fogalmazza meg az okokat.

1 pont: Csak részben jól ismerteti az okokat, illetve csak az egyiket.

2 pont: Jól megfogalmazza, mindkét okot ismerteti.

Pl.: Két oknál fogva nem volt a családnak televíziója: nem került rá pénzük, meg nem is kellett nekik, ugyanis a televízió a családfő szerint „*antipatikus*“.

Vagy ugyanez másképpen.

Bemutatja a tévékészüléket: **2 pont (alkalmazás és elemzés).**

0 pont: Nem, ill. rosszul mutatja be a tévékészüléket.

1 pont: Felszínesen, ill. csak részben jól mutatja be a tévékészüléket.

2 pont: Jól, teljességre törekedve mutatja be a tévékészüléket.

Pl.: A kapott fekete-fehér régi tévékészülék kicsi volt és „*ócska*“. Gombjai már szinte használhatatlanok voltak: „*A végén már csak gyufaszálakkal lehetett elindítani, vagy ilyen vékonyabb ecsetnyelek hegyével*“. Végül eljárt felette az idő, és felrobbant.

Vagy ugyanez másképpen.

Megvizsgálja, hogyan viszonyultak a családtagok a televízióhoz: **6 pont (alkalmazás és elemzés)**.
Egy-egy viszonyulás bemutatása 2-2 pont.

0 pont: Nem vagy rosszul vizsgálja meg a családtag viszonyulását.

1 pont: Felszínesen, ill. csak részben jól vizsgálja meg a viszonyulást.

2 pont: Jól, teljességre törekedve vizsgálja meg a viszonyulást.

Pl.: A férj kezdetben nem lelkesedett a televíziózásért, egy ideig a család egyedül őt tartotta tévéellenesnek, és ő ez ellen a meglátás ellen nem is tiltakozott. Később szívesen megnézett egy-egy jó filmet: „*Kereken kimondtam azonban, bizonyos filmekre éppen én direkt hogy spórolok.*”

Vagy ugyanez másképpen.

Pl.: A feleség bármit szívesen nézett, ő lelkesedett leginkább, „*a dolgot a leginkább ő pártfogolta*”, bármit megnézett: krimisorozatot, interjúkat, megemlékezéseket, „*az ilyesmiket Fanny mind szereti*”. Szereti a közös tévézést: „*Dőljünk oda és nézzük négyen együtt.*”

Vagy ugyanez másképpen.

Pl.: A gyerekek sokkal szigorúbban ítélték meg a televíziózást: „*Erkölcsei kérdésekben nálunknál ők sokkalta szigorúbbak, másban is, nemcsak ebben*”. A tévézést elítélték, édesanyjuk rajongását „*szeretettel megmosolyogták*”, mígnem aztán egy-egy sportesemény közvetítésekor ők is órákat ültek a készülék előtt.

Vagy ugyanez másképpen.

Kifejti, mi a közös a viszonyulásukban: **2 pont (alkalmazás és elemzés)**.

0 pont: Nem vagy rosszul fejt ki a közös vonást.

1 pont: Felszínesen, ill. csak részben jól fejt ki a közös vonást.

2 pont: Jól, teljességre törekedve fejt ki a közös vonást.

Pl.: A családnak nem hiányzott a tévé, de amikor ajándékba kaptak egyet, lassan mindegyik családtag megszerette. Végül ki-ki, érdeklődésének megfelelően, képes volt több órát is a készülék előtt tölteni. Életük részévé vált. Az ócska készüléket mindenki szerelgette, és akaratlanul is rontott rajta, mígnem felrobbant. A család ezt tudomásul vette, és hogy ki idézte ezt elő, „*sohasem derült ki, nem is nagyon nyomoztuk*”. Hiánya nem okozott számukra különösebb megrázkódtatást.

Vagy ugyanez másképpen.

Megfogalmazza, melyik családtag álláspontja áll hozzá a legközelebb: **3 pont (szintézis és értékelés)**.

0 pont: Nem fogalmazza meg véleményét.

1 pont: Felszínesen fogalmazza meg véleményét.

2 pont: Kevésbé meggyőzően fogalmazza meg véleményét.

3 pont: Jól, meggyőzően fogalmazza meg véleményét.

A jelölt véleményét akkor is tiszteletben kell tartani, ha az értékelő tanár netán nem ért egyet a megfogalmazottakkal.

Kifejti véleményét a *tévé nélkül élni ma már nem lehet* állításról: **3 pont (szintézis és értékelés)**.

0 pont: Nem fejt ki véleményét a kérdésről.

1 pont: Felszínesen fejt ki véleményét a kérdésről.

2 pont: Jól, de kevésbé meggyőzően fejt ki véleményét a kérdésről.

3 pont: Teljességre törekedve, meggyőzően fejt ki véleményét a kérdésről.

A jelölt véleményét akkor is tiszteletben kell tartani, ha az értékelő tanár netán nem ért egyet a megfogalmazottakkal.

B) A kevésbé irányított irodalmi fogalmazás értékelése

A dolgozat témája: Kálnay Adél Kedves naplóm! c. elbeszélésének részlete

A jelölt a dolgozatában a szempontoknak megfelelően megpróbálja elvégezni az alábbiakban leírtakat.

Ismerteti a szövegrészlet témáját: **2 pont (ismeret és megértés).**

0 pont: Nem vagy rosszul ismerteti a témát.

1 pont: Felszínesen ismerteti a témát, ill. a részlet tartalmát ismerteti.

2 pont: Jól, lényegre törően ismerteti a témát.

Pl.: Az író egy kamaszlány apró-cseprő örömeit és bánatát ábrázolva mutatja be a serdülőkorúak lelki világát, a rájuk jellemző gyakori hangulatváltást, és ezáltal mutat rá a felnőtté válás folyamatának összetettségére.

Vagy ugyanez másképpen.

Ismerteti az írói elbeszélésmódot: **2 pont (ismeret és megértés).**

0 pont: Nem, ill. rosszul ismerteti az írói elbeszélésmódot.

1 pont: Felszínesen, ill. csak részben jól ismerteti az írói elbeszélésmódot.

2 pont: Jól, lényegre törően ismerteti az írói elbeszélésmódot.

Pl.: Az író napló formájában szólaltatja meg szereplőjét, így az elbeszélő egyes szám első személyben, a beszélt nyelv fordulatait alkalmazva mondja el, hogyan éli meg önmagát és a körülötte levő világot.

Vagy ugyanez másképpen.

Megvizsgálja a szereplő három fontosabb élményét: **6 pont (alkalmazás és elemzés).** Egy-egy élmény 2-2 pont.

0 pont: Nem vagy rosszul vizsgálja meg a szereplő élményét.

1 pont: Felszínesen, ill. csak részben jól vizsgálja meg az élményt.

2 pont: Jól, teljességre törekedve vizsgálja meg az élményt.

Pl.: Az elbeszélő végre megérte, hogy magyartanára, aki eddig nemigen méltatta figyelemre, megdicsérte egy versét. Költeményét annyira jónak találta, hogy fel is olvasta az osztálynak. Tanára előadásában még neki is jobban tetszett, mint amikor írta. Osztálytársai tetszését is elnyerte, s egyikük még külön gratulált is neki.

Vagy ugyanez másképpen.

Pl.: Az elbeszélővel, akinek valószínűleg nemigen akad barátnője az osztályban, újabban szívesen beszélget egyik osztálytársa, Nóra, akinek különben teljesen más a baráti köre. A lány akkor sem fordul el tőle, ha kettejükhez odalépnek a barátnői: „akkor sem ráz le, nem mutatja, hogy terhére lennék“.

Vagy ugyanez másképpen.

Pl.: Az elbeszélőnek megtetszett egy negyedikes, lengyel származású fiú, aki „annyira más, mint a többi“. Titkát éppen meg akarta osztani Nórával, amikor az elmondta neki, hogy megismerkedett egy fiúval, „aki hatással volt rá“. A leírás alapján rögtön tudta, hogy a lengyel fiúról van szó. Így aztán nem beszélt az érzéseiről, és megfogadta, nem is gondol rá.

Vagy ugyanez másképpen.

Kifejti, hogyan érez egyes esetekben: **6 pont (alkalmazás és elemzés)**. Egy-egy kifejtés 2-2 pont.

0 pont: Nem vagy rosszul fejt ki a szereplő érzéseit.

1 pont: Felszínesen, ill. csak részben jól fejt ki a szereplő érzéseit.

2 pont: Jól, teljességre törekedve fejt ki, hogyan érez a szereplő.

Pl.: Az elbeszélő megörült a dicséretnek, és úgy érzi, tanára most másként néz rá, „*olyan elismerően*“, bár „*ebben is érződött valami bántó*“. Úgy véli ugyanis, mindeddig tanára egyáltalán nem nézett ki belőle semmit, „*s most nem győz csodálkozni a tévedésén*“. Saját versét hallgatva meglegedettség tölti el, és örül, hogy osztálytársainak is tetszik a költeménye.

Vagy ugyanez másképpen.

Pl.: Nóra érdeklődését őszintének érzi. Közeledésének egyrészt örül, másrészt viszont zavarban van miatta. Főleg akkor, ha Nóra barátnői is csatlakoznak hozzájuk. Ilyenkor otthagyja őket, mert „*amiről és ahogy ők beszélgetnek, ahhoz már semmi közöm*“. Ilyen esetekben rossz érzés tölti el, és különösebb ok nélkül „*elhagyatottnak és szerencsétlennak*“ érzi magát.

Vagy ugyanez másképpen.

Pl.: Amikor megtudta, hogy Nórának ugyanaz a fiú tetszik, szomorú és csalódott volt: „*Megint összedőlt egy tornyom, mielőtt felépítettem volna*“. Azzal vigasztalta magát, hogy „*jobb is így*“, ugyanis ha szerelmes, az mindig „*olyan szörnyű*“, nincs nyugta, nem tud enni, „*de még gondolkozni sem*“.

Vagy ugyanez másképpen.

Megfogalmazza véleményét a szereplőről: **3 pont (szintézis és értékelés)**.

0 pont: Nem fogalmazza meg véleményét.

1 pont: Felszínesen fogalmazza meg véleményét.

2 pont: Kevésbé meggyőzően fogalmazza meg véleményét.

3 pont: Jól, meggyőzően fogalmazza meg véleményét.

A jelölt véleményét akkor is tiszteletben kell tartani, ha az értékelő tanár netán nem ért egyet a megfogalmazottakkal.

Kifejti, szerinte mi a legszebb, illetve a legnehezebb a kamaszkorban: **3 pont (szintézis és értékelés)**.

0 pont: Nem fejt ki véleményét a kérdésről.

1 pont: Felszínesen fejt ki véleményét a kérdésről.

2 pont: Jól, de kevésbé meggyőzően fejt ki véleményét a kérdésről.

3 pont: Teljességre törekedve, meggyőzően fejt ki véleményét a kérdésről.

A jelölt véleményét akkor is tiszteletben kell tartani, ha az értékelő tanár netán nem ért egyet a megfogalmazottakkal.

Az irodalmi dolgozat nyelvezetét a szakmai érettségi tantárgyi vizsgakatalógus alapján értékeljük (nyelvhelyesség: 4 pont; stílus: 2 pont; szerkezet: 2 pont).